

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԻ ՆՈՐԱՇԵՆ ՏՊԱՐԱՆԻ ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոկտեմբերի 15-ին, կիրակի օրը, Վեհափառ Հայրապետի նախագահությամբ, հանդիսավոր իրադրության մեջ, կատարվեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի նորաշեն տպարանի պաշտոնական բացումը:

Օրվա հանդիսության առիթով, առավոտյան ժամը 11-ին, Մայր Տաճարում եպիսկոպոսական սուրբ պատարագ մատուցեց Վրաստանի հայոց առաջնորդ գերաշնորհ Տ. Կոմիտաս սրբազանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագիչ սրբազանը ընթերցեց Վեհափառ Հայրապետի հոկտեմբերի 16 թվակիր սրբատառ կոնդակը, որը տպագրվել է «Էջմիածին» ամսագրի առաջին էջում, ի լուր ժողովրդյան:

Սուրբ պատարագին ներկա էին Սփյուռքի մի շարք երկրներից ուխտավորներ:

Հավարտ սուրբ պատարագի, Վեհափառ Հայրապետը առաջնորդվեց նոր տպարանի շենքը, որը գտնվում է վանքի արևելյան դարբասի ձախակողմում:

Վեհափառ Հայրապետը հանդիսավորությամբ կտրում է տպարանի մուտքի ժապավենը և խանդավառ ծափերի մեջ առաջնորդվում է տպարանի հարկաբաժինները:

Վեհափառ Հայրապետին ընկերակցում են գերաշնորհ Տ. Սիրուն, Տ. Հայկազուն, Տ. Սահակ, Տ. Եղնիկ, Տ. Վարդան, Տ. Կոմիտաս սրբազանները, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի և Վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամները, Մայր Աթոռի միաբանությունը, Ճեմարանի դասախոսները և ուսանողները, ուխտավորներ և խոտն րազմություն:

Հանդիսության ներկա են նաև Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի Խորհրդի նախագահ տեղակալ Ս. Հովհաննիսյանը, Հայաստանի Պոլիգրաֆ վարչության պետի տեղակալ Զ. Մարությանը, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի տպարանի ղեկավար Մ. Մինասյանը:

Տպարանի երկրորդ հարկում, հանդիսասրահում, տեղի է ունենում տպարանի բացման նվիրված հանդիսավոր նիստը:

Հոգևոր Ճեմարանի ուսանողական երգչախումբը կատարում է «Այսօր երկնայինքն ուրախացան» և «Էջ Միածինն ի Հօրէ» շարականները:

Գերաշնորհ Տ. Կոմիտաս սրբազանը կարդում է Սերմնացանի առակը Մատթեոսի Ավետարանից:

«Օրհնեսցի և նախախնամեալ պահեսցի նոր տպարան Մայր Աթոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի» տյառնագրում է և օրհնում Վեհափառ Հայրապետը այն պատմական ոսկյա խաչով, որով 1771 թվականին Սիմեոն Երևանցի կաթողիկոսը օրհնել է Մայր Աթոռի առաջին տպարանը:

Ի՞նչ երջանիկ զուգադիպություն:

Վեհափառ Հայրապետը նույն խաչով 1961 թվականի հոկտեմբերի 15-ին օրհնում է Մայր Աթոռի նոր տպարանը:

Այնուհետև գերաշնորհ Տ. Սիրուն արքեպիսկոպոսը, հանուն իր թեմի ժողովրդի և ազգային-եկեղեցական իշխանության, հանդես է գալիս հետևյալ հուզիչ և ջերմ ճառով:

«Այսօր հրճվանքի օր մըն է ոչ միայն Մայր Աթոռ միաբանության ու Վեհափառ Հայրապետին, այլ նաև մեզի ու ամերիկահայության համար: Այսօր մեր սիրեցյալ ու շնորհազարդ Հայրապետը բացումը կկատարե Ս. Էջմիածնի տպարանի նոր շրջանի գործունեության: Հետ այսօրիկ Մայր Աթոռ տպագրական մամուլը պիտի գործն անդուլ, մեքենաները պիտի ճոնչեն ու մեսրոպատառ գիրերով պիտի տպագրեն մեր դասական մատենագիրները, Աստվածաշունչ Ս. Մատյանը ու մեր կրոնական-եկեղեցական ճոխ գրականության գանձերը:

մատչելի եղան հասարակ ժողովուրդին, երբ գրոց համամարդկային սիրո և եղբայրության զաղափարներով ներշնչված գրականությունը մուտք գործեց ժողովուրդի խավերեն ներս՝ իրեն լուսավորության և դաստիարակության մեծագույն միջոցներեն մին:

Տպագրության գյուտեն առաջ Ե—ԺԵ դար, հայ վանականներ, մեր մեծ ու նշանավոր վանքերու մութ ու խոնավ խուցերուն մեջ, աչքի լույս սպառելով, ընդօրինակած են Ս. Գիրքն ու մեր դասական մատենագիրները, կորուստե փրկելով մեր հոգևոր ու իմացական գանձերը և զանոնք փոխանցելով ապա-

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒ, ՄԱՅՐ ԱԹՈՐԻ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀՅՈՒՐԵՐԸ ՏՊԱՐԱՆԻ ՄՈՒՏՔԻ ԱՌԱՋ

Տպագրական մամուլը քաղաքակրթության մեծագույն ազդակներեն մին եղած է այն օրեն ի վեր, երբ Գյութենբերգի հրաշալի գյուտով, մարդկության իմացական գանձերը՝ գրական գլուխ-գործոցները, որոնք ձեռագիր և հազվագյուտ ըլլալով փոքրամասնության մը՝ բարձր դասուն ու պաշտոնական անձնավորությանը՝ մատչելի էին միայն, սեփականություն դարձան ժողովրդյան մեծ զանգվածներու, երբ դասական մեծ գործեր, կրոնական, գրական, գեղարվեստական ու գիտական մարդերու մեջ,

գա սերունդներուն, հակառակ ասպատակող ազդերու կողմե կորուստի մատնված բազում ձեռագիր մատյաններու անհետացումին:

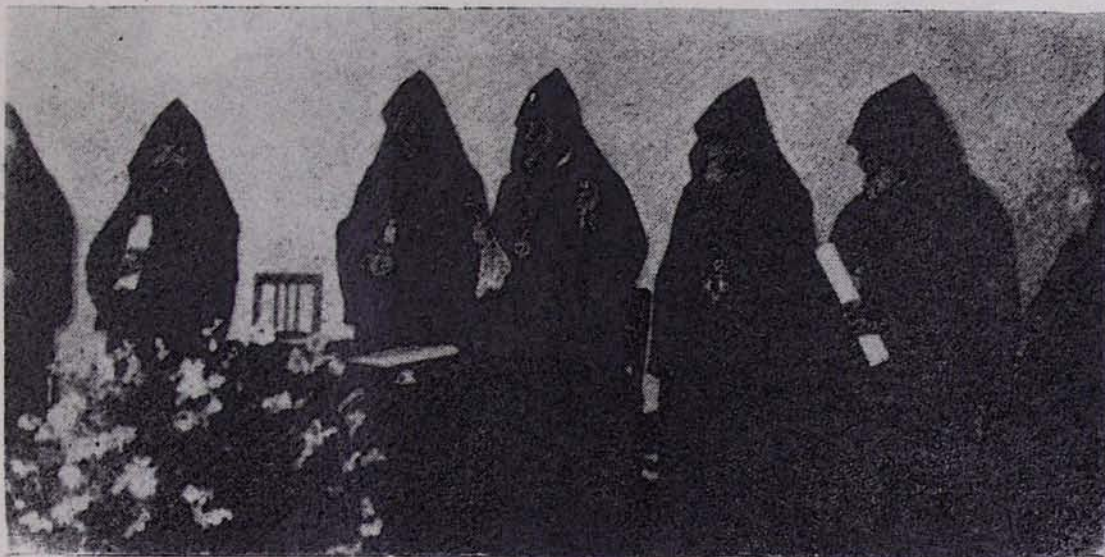
Տպագրության գյուտեն վերջ, հայ ժողովուրդը առաջիններեն եղավ զայն որդեգրելու և Վենետիկի մեջ տպագրվեցալ առաջին հայ գիրքը՝ «Պարզատումար», 1512-ին: Հետ այնորիկ Մեղավոր Հակոբի և ուրիշ հայ տպագրիչներու շնորհիվ հայ տպարաններ հիմնվեցան Ամստերդամի մեջ, ուր Ոսկան վարդապետ առաջին անգամ տպագրեց Աստվածաշունչ մատյանը՝ պատկերազարդ, 1666

թվականին, ապա Մարսել, Կոստանդնուպոլիս, Իզմիր, Ս. Երուսաղեմ, իսկ Ս. Էջմիածնի տպարանը հաստատվեցավ 1771 թվականին, Սիմեոն Երևանցի կաթողիկոսի ձեռքով:

Մայր Աթոռը, իբրև Հայ Եկեղեցվո թարգմանչություն ու նվիրական կեդրոն, պետք է ըլլա նաև մեր կրոնական մշակույթի վառարանը, մեր հոգևոր գրականության կեդրոնը և դեկավարն մեր եկեղեցական մշակույթը:

Տարակույս չկա, թե ամենուս փափագն է, որ Ս. Էջմիածնի տպարանի առաջին հրատարակությունը պետք է ըլլա մեր ոսկեդեն դարու գրականության մայրն ու գլուխ-գործոցը՝

նացի, Մանդակունի, Հովհաննես Իմաստասեր Օձնեցի, Նարեկացի, Շնորհալի և ուրիշներ իրենց ամբողջական գործերով: Նույնպես տպագրության կարոտ են մեր ժամապաշտական ու եկեղեցագիտական մատյանները: Վեհափա՛ռ Տեր, Ամերիկայի մեր թեմի ժողովուրդը, գիտակից Մայր Աթոռ կատարած ու կատարելիք մեծ դերին, պահելու համար աշխարհի հայության ազգային-եկեղեցական գոյությունը և ազգային ոգին ու հայատիպ նկարագիրը, սիրով հանձն առած էր հոգալ նյութական միջոցները, Ս. Էջմիածինը օժտելու համար արդիական տպագրական

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԽՈՍՈՒՄ Է ՏՊԱՐԱՆԻ ԲԱՅՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

Աստվածաշունչ Ս. Մատյանը, մեր դասական գրականության անդուզական դանձր, Սահակ-Մեսրոպյան ոսկի թարգմանության հարազատ բնագրի բուն օրինակին վրայեն: Իրավամբ ան օտարներին իսկ կոչված է «Թագուհի թարգմանության»։ Այս առաջին տպագրությունը պետք է ըլլա լրիվ և ամբողջական, վասնզի անպաշտոն հրատարակությանց մեջ կպակսին կարևոր գրքեր, որոնք Ս. Գրոց կանոնին համաձայն, միշտ մաս կազմած են Աստվածաշունչին: Ապա Ոսկեդարու մեր դասական գրականության գլուխ-գործոցները՝ Կորյուն, Եղնիկ, Եղիշև, Խորե-

մեքենաներով ու մամուլով: Այս մեր թեմի էջմիածնասեր ու հավատարիմ ժողովուրդի որդիական սրտագին նվերն է Մայր Աթոռին: Ու մենք հանձունս կհրճվինք, որ մեզի կվիճակի, հանուն մեր թեմի պաշտոնական մարմիններու, թեմական խորհուրդին, Տպարանի հանգանակիչ հանձնախումբին՝ ատենապետությամբ պր. Ծ. Աղաճանյանի, թեմական խորհուրդի նախկին ատենապետին, ու մեր բովանդակ ժողովուրդին, խոնարհաբար ու սիրով ընծայել Ջեղդ Ս. Օծուկյան իբրև տրիտուր որդիական սիրո և հարգանաց, իբրև նշան հավատարմության ու մե-

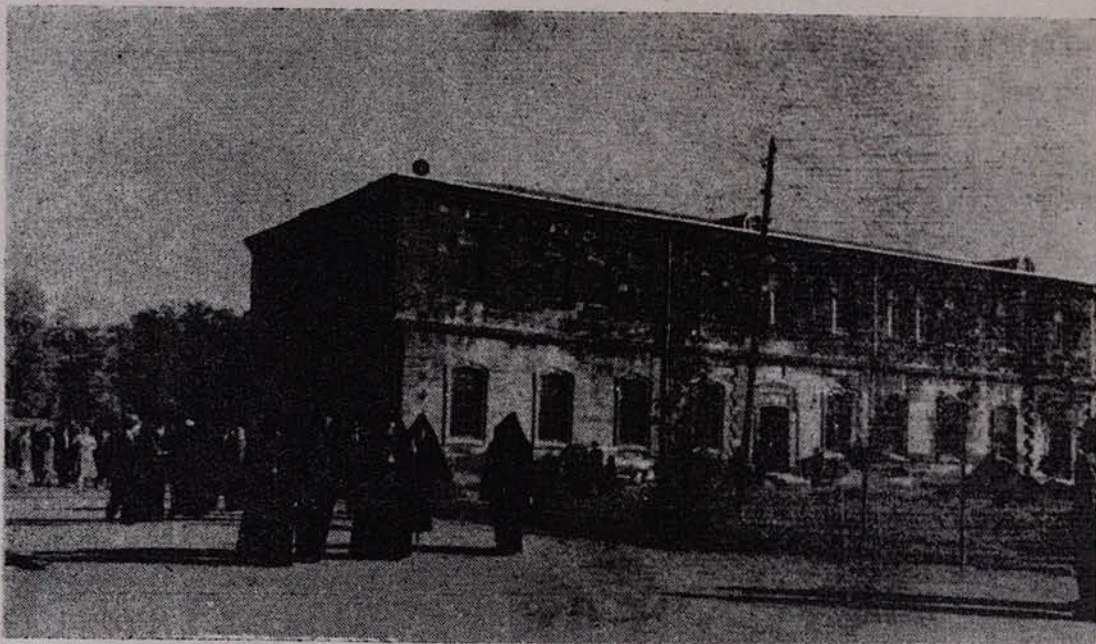
ծարանաց՝ հանդեպ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի և Զերդ Սրբության:

Կմաղթենք, որ տպագրական այս արդիական մամուլը իր օֆսետ մեքենաներով, ֆոտո-փորագրող-ցինկոգրաֆ գործիքներով, ծալիչ, կտրիչ և կարիչ մեքենաներով՝ կրոնական գրականության նոր շրջան մը բանա Մայր Աթոռեն ներս մասնավորաբար և Հայ Եկեղեցվո կյանքին մեջ ընդհանարպես»:

Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Ս. Հովհաննիսյանը, հանուն Խորհրդի, շնորհավորում է Վեհափառ

Հայրապետի և հայ ժողովրդի երախտագիտական զգացմունքների թարգմանը հանդիսանալ հայրենի կառավարության վարչապետ, շատ հարգելի պր. Քոչինյանի մոտ:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը հայրական իր ողջույնն ու օրհնությունն է հաղորդում ԱՄՆ-ի հայ ժողովրդին Սիոն արքեպիսկոպոսի միջոցով, օրհնելով տպարանի հանգանակիչ մարմնի անդամներին և նրա անխոնջ նախագահ պր. Երվանդ Աղաճանյանի եկեղեցյանվեր աշխատանքը: Վեհափառ Հայրապետը, առանձին ջերմությամբ, իր գոհունակությունն է հայտնում տպարանի կազ-

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԻ ՏՊԱՐԱՆԻ ՇՆՆՔԸ

Հայրապետին Մայր Աթոռի նոր տպարանի բացման ուրախ առիթով:

Այնուհետև խոսք է առնում Վեհափառ Հայրապետը, հայտնելով իր սրտագին երախտագիտությունն ու շնորհակալությունը հայրենի բարեխնամ կառավարության, որի բարոյական աջակցության շնորհիվ կարելի եղավ տպարանի նոր շենքի կառուցումը, տպագրական մեքենաների առանց մաքսի ներածումը և Մայր Աթոռի նոր տպարանի բացումը: Վեհափառ Հայրապետը խնդրում է հայրենի կառավարության ներկայացուցիչ պր. Ս. Հովհաննիսյանին՝ Ամենայն Հայոց

մակերպիչներին, շենքի կառուցողներին, բանվորներին և վարպետներին:

Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով վերջանում է տպարանի բացման արարողությունը:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը այցելում է տպարանի բոլոր բաժինները, որտեղ մեքենաների մասին բացատրություններ է տալիս Մայր Աթոռի տպարանի կազմակերպիչ ինժեներ Աշոտ Մատինյանը:

Որպես առաջին նախափորձ և տպարանի բացման ակտ, տպագրվում է հետևյալ պատմական փաստաթուղթը.

ԱԶԳԻՍ ՎԵՂԱՓՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՄԾՈՒԹՅՈՒՆ,
Տ. Տ. ՎԱԶԳԵՆ Ա. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՆԵ ԲԱՐՁՐ
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՄԲ, ԱՅՍՈՐ, ԿԵՐԱԿԻ, 1961 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՎ-
ՏԵՄԲԵՐԻ 15-ԻՆ, ՍՈՒՐԲ ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՅԻ ՄՆԵԳՅԱՆ 1600-
ԱՄՅԱԿԻ ՏՈՆԻՆ, ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ԻՐԱԴԻՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ, ԿԱ-
ՏԱՐՎԵՅ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԲԱՅՈՒՄԷ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԹ ՍՈՒՐԲ
ԷԶՄԻԱՍՆԻ ՆՈՐԱՇԵՆ ՏՊԱՐԱՆԻ, Ի ՎԱՅՆԼՈՒՄՆ ԱԶԳԻՍ ՀԱՅՈՅ

ՍՈՒՅՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԿԱ ԵՂԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻ-
ՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՀԱՅ ԵՏԵՂԵՅՈՒ ԳՈՐԾԵՐԻ
ԽՈՐՀՐԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ՍՈՒՐԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԷ,
ՏՊԱՐԱՆԻ ՆՎԻՐԱՏՈՒ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԻՄԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹ
ԴԵՐԱՇՆՈՐԷ Տ. ՍՈՒՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԷ, ԿԵՐԱ-
ԳՈՒՅՆ ՀՈՒԵՂՈՐ ԽՈՐՀՐԻՆ ԵՎ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԹ ՈՒՍԲԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԱՆԿԱՄԵՆԵՐԷ, ՀԱՅ ՄՏԱՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒԹԷ-
ՆԵՐ ԵՎ ԲԱԶՄԱԹԻՎ ՈՒՆՏԱՎՈՐՆԵՐ ՄԱՅՐ ՀԱՅԴԵՆԵՐԷՆ ԵՎ
ՍՓՅՈՒԹԷՐԵՆ:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԹ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՍՆԻ

15 հոկտեմբեր 1961 թ.

Ժամը 5-ին, Վեհարանի սեղանատանը,
տրվում է ընդունելություն Մայր Աթոռի
տպարանի բացման առթիվ:

Հոկտեմբերի 14 և 15 օրերը Մայր Աթոռի
համար եղան հոգևոր ուրախության և մխի-
թարության անմոռանալի օրեր՝ հոբելյանա-
կան այս հանդիսությունների առթիվ:

Թող Տեր Աստված հաստատուն պահի
Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը և Վեհափառ Հայ-
րապետին շնորհի երկար, քաջառողջ տարի-
ներ՝ իրականացած տեսնելու Իր ազգաշեն,
հայրենաշեն, եկեղեցաշեն բոլոր նման ծրա-
գրերի կենսագործումը ի մխիթարություն հայ
ժողովրդի:

